

Беларускі лацінскі алфавіт: станаўленне і сучасны стан

Язэпчык Антон Уладзіміравіч

Белорусский государственный медицинский университет, Мінск

Научный(-е) руководитель(-и) Носік Алеся Анатольеўна, Беларуский государственный медицинский университет, Мінск

Введение

Беларусь знаходзіцца на стыку дзвюх культур: усходняй (рускай) і заходняй (еўрапейскай). Рысы заходняй культуры не маглі не захавацца ў сучаснай мове. Адною з такіх рыс з'яўляецца невядомая многім беларуская лацінка.

Цель исследования

Вывучыць сучасны стан беларускага лацінскага алфавіта і адносіны беларускай моладзі да яго.

Материалы и методы

Прааналізавана сучасная навуковая літаратура ў галіне філалогіі і гісторыі. Праведзены анкетнае апытанне 55 студэнтаў БДМУ, якім было зададзена пытанне: “Ці ведаеце Вы пра існаванне беларускага лацінскага алфавіта.”

Результаты

Першапачаткова беларуская лацінка ўзнікла як сістэма транслітарацыі кірыліцы старабеларускай мовы сродкамі лацінскага алфавіта. Старабеларускай лацінкай найчасцей пісаліся юрыдычныя дакументы. Найбольш вядомым і значным старабеларускім пісьмовым помнікам на лацінцы з'яўляецца “Хроніка Быхаўца”. У XIX ст. лацінка была прыстасавана беларускімі пісьменнікамі для перадачы беларускай мовы. Варта адзначыць, што ў тым жа стагоддзі ў лацінку была ўведзена ўнікальная беларуская літара ў нескладовае. Ужо пазней ў было прынята ў кірыліцу. Найперш лацінка сучаснай беларускай мовы атрымала ў спадчыну польскую графічную сістэму. Аднак у пачатку XX стагоддзя яна была рэфармавана. У савецкі час лацінка была ўвогуле цалкам забыта і адраділася толькі пасля яго распаду. Беларускі лацінскі алфавіт на сучасным этапе з'яўляецца афіцыйнай міжнароднай формай запісу ўласных імён. З 55 апытаных студэнтаў БДМУ аб існаванні лацінкі ведалі толькі 21,9%.

Выводы

Як паказала даследаванне, сучасная моладзь мала знаёмая з беларускай лацініцай. І гэта недаўлік нашай сістэмы адукацыі. Беларуская лацінка – не менш важная частка нашай моўнай культуры, чым кірыліца. Больш актыўнае ўжыванне лацінкі пры напісанні тапонімаў, уласных імён і некаторых артыкулаў падыме аўтарытэт беларускай мовы на міжнародным узроўні.